

NR. 2

MAJ 2023

35. ÅRGANG

Lev

- LIVET MED UDVIKLINGSHANDICAP

KØBENHAVNS
KOMMUNEKREDS

- LIVET MED UDVIKLINGSHANDICAP

LEV Københavns Kommunekreds

BESTYRELSEN

Formand og landsbestyrelsesmedlem:

Steen Stavngaard, Monrads Allé 46, 2500 Valby
Tlf. 3066 6596 - E-mail: steen.stavngaard@gmail.com

**Bestyrelsesmedlem, redaktør, kasserer
og medlem af centerrådet:**

Eva Gjøe, Højmosevej 10, 2400 København NV
Tlf. 2682 7933 - E-mail: gjoe@email.dk

Bestyrelsesmedlem:

Gitte Svarre Larsen, Holmbladsvænge 1, 1. th.,
2300 København S
Tlf. 2074 2763 - E-mail: louisemalene@webspeed.dk

**Bestyrelsesmedlem, webmaster
og medlem af Handicaprådet:**

Per Jonasson, Panumsvej 21, 2500 Valby
E-mail: per@valby.eu

Bestyrelsesmedlem:

Egon Pedersen, Emdrupvej 139, 2400 København NV
Tlf. 2085 3806 - E-mail: egonpedersen26@gmail.com

Bestyrelsesmedlem og redaktør:

Charlotte Pepke, Vibekegade 8, st. th.,
2100 København Ø
E-mail: cpep@city.dk

Bestyrelsesmedlem:

Gert Thomsen, Listedvej 72, 2.tv., 2770 Kastrup
E-mail: gertthomsen57@gmail.com

Bestyrelsesmedlem:

Hanne Berner, Langkærvej 9B, 2720 Vanløse
tlf. 6089 8847 - E-mail: hanneberner9b@gmail.com

Udenfor bestyrelsen:

Revisor:

Jørn Jensen, Ole Borchs Vej 18, 2500 Valby
Tlf. 4091 9620, E-mail: jnjdss3@gmail.com

NR. 2 MAJ 2023 35. ÅRGANG

**KØBENHAVNS
KOMMUNEKREDS**

INDHOLD

Udgivelsesplan

Her er der en oversigt over Lev Københavns udsendelser samt deadline for aflevering af stof.

Redaktøren skal have dit bidrag senest

Blad nr. 1	25. januar 2023
Udgives:	Februar
Blad nr. 2	25. april 2023
Udgives:	Maj
Blad nr. 3	25. august 2023
Udgives:	September
Blad nr. 4	1. november 2023
Udgives:	December

ANNONCESALG

Rosengrenen ApS

Tlf. 86 95 15 66

Kl. 8.30-12.00 og 12.30-15.00

Mail: info@rosengrenen.dk

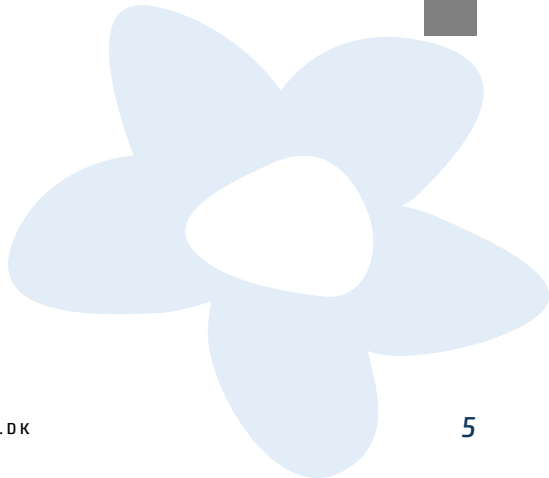
– hvortil alle spørgsmål
vedr. annoncer bedes rettet.

Sats og tryk: Intryk

Tlf. 70 21 10 00

www.intryk.dk

Lev Københavns Kommunekreds' bestyrelse	3
Lederen. Af Steen Stavngaard	7
Sexualitet er en vigtig del af alles liv - også når man har et handicap	11
Kommentar til Bente Holms indlæg	17
Levs aftentelefon	21
Indmeldelseskupon	23

Når jeg sidder her den 1. maj og skriver lederen til det kommende blad, kan jeg ikke lade være med at tænke på begrebet synlighed. Arbejderbevægelsen har denne dag, i rigtig mange år, gjort opmærksom på deres kamp for bedre vilkår for deres medlemmer. Og med stort held må man sige. Det ser ud til, at regeringen omsider meget snart vil komme med en undskyldning for de overgreb mennesker med et udviklingshandicap var udsat for i en ikke så fjern fortid. Det har holdt hårdt for Lev at overbevise regering og folketing om, at det absolut var nødvendigt med en offentlig undskyldning.

Ved at anerkende, at der blev begået noget utilgiveligt overfor en stor gruppe af

mennesker, giver man omsider noget retfærdighed og synlighed til denne gruppe af borgere i Danmark. At der skulle gå så mange år, før det skete, er egentlig fuldstændigt forfærdeligt!

I landsforeningens regi blev der på Hovedbestyrelsesmødet i marts nedsat en arbejdsgruppe. Den skal arbejde med retssikkerhed for mennesker med et udviklingshandicap. Vi har længe ment, at der var for mange sager, hvor der, for vores målgruppe, var mindre sikkerhed i sager om retssikkerhed. Det er udvalgets opgave at få sat synlighed på området retssikkerhed og

Fortsættes side 9

på den måde får gjort op med den ulighed, vi mener der findes for mennesker med udviklingshandicap i sådanne sager.

Ligeledes arbejdes der i Hovedbestyrelsen på at synliggøre ulighed på digitaliseringsområdet. En del af vores målgruppe er ikke digital, og har ikke adgang til meget af den information, som i vore dage forgår på digitale medier.

Et eksempel fra "coronatiden" var, at når en ikke digital borger skulle møde op på hospitalet med en højst 3 dage gammel coronatest, var proceduren den, at svaret på testen blev sendt med B-post til borgerne, som derfor ikke kunne møde op til en undersøgelse med en frisk test, da brevet aldrig nåede frem til borgeren før det var for sent. På den måde kunne borgeren jo reelt ikke benytte hospitalet!

I dette blad er der også en artikel om pårørendepolitik på et bosted, som en reaktion på artiklen i sidste blad af Bente Holm. Vi har i bladet ikke den store tradition for svar på artikler bragt i et tidligere blad, men lige omkring den omtalte artikel har vi oplevet mange positive kommentarer, når vi har haft andre møder med forældre til borgere

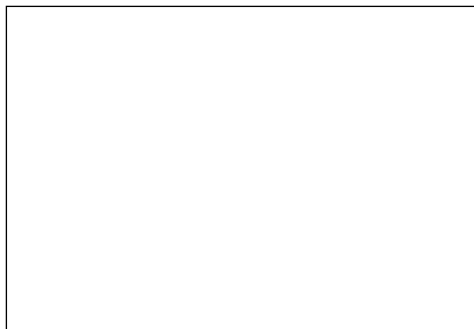
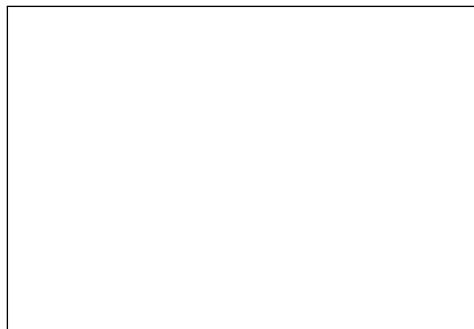
på et bosted. Men nu altså også en artikel som svar på et indlæg bragt i bladet.

Vi planlægger i bestyrelsen i kommende blade at få bragt artikler, der fortæller om bosteder, dagtilbud, klubtilbud m.m. for at give bladets læsere indblik i den verden, der er en væsentlig del af livet, når man er et menneske med et udviklingshandicap. Og her tænker vi nok specielt på pårørende til børn og unge, som måske ikke har den brede viden om de muligheder deres børn har.

Og så vil jeg slutte med at pippe lidt fra vores ekstraordinære generalforsamling i marts 2023. Desværre mødte der ingen kandidater op til formandsposten. Så jeg blev genvalgt og fortsætter derfor et år mere som formand for bestyrelsen. Men jeg håber da, at der i medlemskaren er en person, der har lyst til opgaven i 2024. Som denne leder viser, er der nok af opgaver der skal løses for at vores mennesker med et udviklingshandicap kan få sig et værdigt liv.

Sluttelig vil jeg ønske alle bladets læsere en rigtig god sommer.

Steen Stavngaard

Seksualitet er en vigtig del af alles liv – også når man har et handicap

*Skrevet af pædagog,
seksualvejleder og sexolog,
Henrik Larsen*

Alt for mange borgere med handicap oplever begrænsninger og barrierer i forhold til at udleve sin seksualitet

Seksualitet er en vigtig del af livet, også for personer, der er født med eller har erhvervet sig forskellige former for handicap. Det er min erfaring at denne gruppe mennesker konstant er i kontakt med personer, både pårørende, pædagoger, lærere og andre der gerne vil hjælpe dem til at få den mest optimale hverdag og mest mulig trivsel. Dog erfarer jeg samtidigt, at når det gælder om at udleve sin seksualitet, oplever mennesker med handicap en stor begrænsning og mange barrierer.

Derfor er det et tema, der har optaget mig siden min tid på seminaret. For mig er et værdigt liv, et liv der indebærer, at ens seksualitet ses og anerkendes – også hvis man har et handicap.

Baggrund og rammer for at arbejde med seksualitet

Jeg hedder Henrik, er uddannet pædagog, seksualvejleder og sexolog. Til sommer har jeg været ansat som pædagog på bostedet Vinklen i 23 år. Vinklen er en del af Center for Selvstændig Bolig og Beskæftigelse

(CSBB), som består af godt 700 pladser på både dag- og døgntilbud og 300 personaler. I 2006 begyndte jeg at uddanne mig til seksualvejler. En specialistuddannelse med fokus på seksualitet og handicap, der har givet mig viden om og inspiration til at arbejde med seksualitet sammen med mennesker med fysiske og psykiske udfordringer. Til at begynde med arbejdede jeg lokalt i Vinklen, men da Vinklen blev en del af CSBB og CSBB ad åre har haft organisatorisk vokseværk, er jeg begyndt at arbejde mere tværgående og yde mere sparring til mine mange kollegaer på tværs af CSBB.

Fra 2021 til 2022 uddannede jeg mig til sexolog på Sexologiskolen i København. Dette for at få endnu mere viden og ny inspiration i forhold til seksualitetens mange facetter og samtale måder. Nu er jeg i gang med en Imago parterapeut uddannelse, så jeg får endnu flere arbejdsredskaber, der kan hjælpe i samtalerne med borgerne, deres pårørende og mine pædagogkollegaer. Temaet kan være svært at adressere, så jo mere jeg ved og jo flere redskaber jeg kan sætte i spil, des bedre kan jeg understøtte arbejdet med seksualitet.

En delt stilling, hvor halvdelen af tiden er dedikeret til arbejdet med seksualitet

I dag har jeg en stilling, der er delt op så jeg har en halvtidsstilling på Vinklen som pædagog og en halvtidsstilling som seksualvejleder og sexolog i CSBB. Denne mulighed værdsætter jeg virkelig.

Fortsættes side 13

Det gør jeg fordi, det giver dedikeret tid til arbejdet med seksualitet på fastlagte dage. Noget der aktivt bidrager til, at understøttelsen kan komme langt flere borgere i CSBB til gode. Og det giver også mulighed for at yde sparring og lave temadage for medarbejderne og temaaftener for pårørende omkring udfordringer eller bekymringer i relation til seksualitet.

Det seksuelle er tabubelagt og mødet med den enkeltes tanker, bekymringer og udfordringer om seksualitet ser meget forskelligt ud

Mange af de samtaler jeg har med borgere i CSBB, og som selvstændig handler om både synlige og usynlige handicap i relation til seksualitet. Det kan være svært at få talt med ens faste personale eller ens pårørende herom. Mange oplever det som meget privat. Det er ikke en kritik af de mange dygtige personaler jeg møder, der gerne vil samtale med borgeren om seksuelle emner, men en konsekvens af at emnerne indenfor det seksuelle ofte kan være tabuiserede – også når man har et handicap.

De samtaler jeg har med borgere kan være meget forskellige. Der er f.eks. personer, der føler sig forkerte i egne kroppe og derfor gerne vil have større forståelse blandt familie og i samfundet generelt. Mange mangler en tro på sig selv, og at den seksualitet de har er helt okay. Andre samtaler kan handle om at være partner i et romantisk forhold, herunder troskab og tillid, eller hvor og hvordan man kan finde en kæreste. Samtalerne kan også handle om generel forståelse af egen krop og kulturelle grænser for seksualitet. F.eks. hvorfor det ikke er okay at onanere i det offentlige rum, men kun i det private. Andre borgere har hemmelige feticher, oplever at seksualisere

personalet, har en pornoafhængighed, tanker om seksuelle overgreb, seksuelle udfordringer. Udfordringer når man har en anden etnisk baggrund end dansk mv. Udover én til én-samtaler, tilbyder jeg også sparring til kollegaer og teams samt pårørende i forhold til ovenstående emner.

Kollegaer i og pårørende tilknyttet CSBB har mulighed for at deltage i temaarrangementer om seksualitet

For at give personalet i CSBB ekstra sparring på emner, afholder jeg blandt andet temadage omkring mødet med borgernes seksualitet i vores pædagogiske arbejde.

Som et nyt tiltag afholdt jeg også en temaaften for pårørende i CSBB. Det var torsdag den 16. maj.

Jeg er ikke alene – vi er mange seksualvejledere i Borgercenter Handicap

Udover mig i CSBB er der også andre uddannede seksualvejledere i BCH, og nogle der er i gang med seksualvejlederdannelsen. Vi har i år dannet et netværk på tværs, hvor vi mødes nogle gange om året, så vi kan blive endnu bedre sparringspartnere og dele vores erfaringer på tværs af BCH.

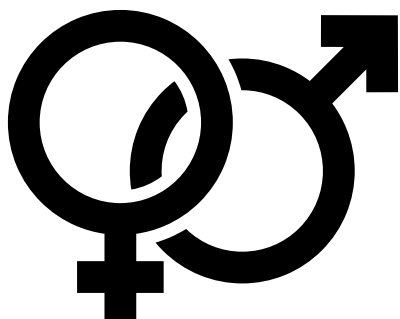
Center for Autisme og Specialpædagogik: Mette Petersen og Ida Kilde.

Center for børn og handicap: Morten Sørensen og Marlene Kudsk.

Center for selvstændig Bolig og Beskæftigelse: Dorte Kissov og Henrik Larsen.

Center for omsorg og specialpædagogik: Anja F. Mortensen.

Fortsættes side 15

På følgende hjemmesider vil du kunne finde Seksualvejledere eller sexologer der tilbyder private samtaler og forløb.

- www.seksualvejllederforeningen.dk
- www.dansksexologforening.com
- www.sexologkoebenhavn.dk

Gode huskeregler til dig der gerne vil beskæftige dig med seksualitet sammen med borgere med kognitive udfordringer

- Husk de har begrænset forestillingsevne
- Ironi og kropssprog kan være en stor udfordring og give anledning til misforståelser
- Sansemæssige udfordringer og forstyrrelser er ofte til stede
- Forbrug af medicin kan have indflydelse på seksualitet
- Mangelfuldt kendskab til egne følelser og nedsat evne til at reagere på andres følelsesmæssige tilstand
- Mangelfuld kropsfornemmelse
- Problemer med intimitet
- Manglende social kontakt med jævnaldrende udover arbejde eller skole

Til sidst vil jeg gerne gentage min vigtigste pointe: Seksualiteten er en del af vores hverdag også, når man har et handicap med en kognitiv udfordring. Derfor er det vigtigt, vi spørger ind til det og ikke lukker ned for samtaler om seksualitet. Giv gerne et ekstra kram når du kan.

Hvis du har brug for en samtale eller en uddybning af spørgsmål vedr. seksualitet og handicap, er du meget velkommen til at skrive til mig på mail: Seksualvejledere@sof.kk.dk Alternativt kan du slå på tråden eller smide en sms efter mig på 6161 0978.

I forhold til at få hjælp fra en seksualvejleder er det lidt forskelligt, hvordan seksualvejlederen bliver brugt som sparringspartner i de forskellige centerfællesskaber. Er du ikke tilknyttet CSBB, er der stadigvæk mulighed for at få støtte og vejledning.

Muligheder udenfor Borgercenter Handicap via Serviceloven

Du kan altid ansøge om hjælp jf. serviceloven. Kommunen er nemlig forpligtet til at yde økonomisk støtte til personer, der er udfordret i deres hverdag i at kunne udleve og eller udvikle deres seksualitet. Økonomisk støtte kan f.eks. være til hjælp til samtaler eller sessioner med en seksualvejleder eller sexolog. Det er dog meget forskelligt, hvordan landets kommuner tolker og bruger servicelovens paragraffer. Følgende paragraffer i serviceloven kan bruges, hvis der ønskes støtte til samtaler fx i forhold til seksualitet §11, §81, §85, §102, §112 og §141.

Når der er blevet bevilget samtaler eller sessioner, kan et forløb påbegynde. Et forløb er som regel som opstart på 5 sessioner, hvor der kommer rundt om det problem eller den udfordring som klienten har brug for hjælp eller støtte til at få løst. Herefter skrives der et notat til sagsbehandleren, hvorefter der aftales om der skal være flere samtaler eller forløbet bliver afsluttet.

Kommentar til Bente Holms indlæg

I januar-nummeret af Levs blad i Københavns Kommune havde Bente Holm et indlæg om, hvordan forholdene for hendes søn er på et af kommunens botilbud for voksne. Mange tak for indlægget som jo med al tydelighed viser, hvor åbenlyse svigt der sker. Ikke blot hvad angår den enkelte borgers ve og vel, men også i forbindelse med samarbejde med pårørende.

Indlægget gjorde mig meget ked af det. Min første tanke var: Kan det virkelig passe? Da jeg kender både Bente Holm og hendes søn, ved jeg, at det desværre er rigtigt. Helt objektivt beskriver Bente Holm, hvordan en hverdag ser ud for et menneske med udviklingshæmning på et bosted i Københavns Kommune. Det er utrolig bevægende og næsten ikke til at bære, når man læser om, at de mest enkle og simple ønsker fra borgeren ikke bliver opfyldt. Men helt generelt viser artiklen med al tydelighed den fuldstændige deroute, der er sket i de sidste mange år, og ja, hvis de pårørende ikke gjorde en kæmpe indsats, er det slet ikke til at forestille sig, hvordan det ville se ud. Som Bente Holm også skriver: Hvad skal der blive af vores voksne børn, når vi ikke kan mere, og ikke er der mere?

Så vidt jeg har forstået, har Bente Holm læst sit indlæg op for medlemmer på et af Handicaprådets møder, og jeg spørger nu: Er der nogen, der har reageret på dette? Vi ved jo af erfaring, at både kommunens Socialforvaltning og politikerne i Borgerrepræsentationens Socialudvalg kan være meget tilbøjelige til ikke at svare på og ikke at reagere på de utallige henvendelser, som pårørende og borgere, foreninger og

aktivister kommer med, når kommunen ikke lever op til sine forpligtelser.

Men når hverken Rigsrevisionens rapport eller utallige organisationer, herunder "En million stemmer", Lev, Handicapaktivisterne og andre handicapaktivister, som fx de nu meget kendte Casper Eric og Jacob Nossell kan skabe opmærksomhed om, at hele området er fuldstændig underfinansieret, kan man ikke undre sig over, at der ikke sker noget.

Indlægget handler som sagt også i høj grad om, at de pårørende ikke bliver hørt eller ignoreret, når det drejer sig om at gøre livet ordentligt og værdigt for beboerne på bostederne, idet der ofte bliver henvist til budgetter, selvbestemmelsesregler osv. Utrolig u hensigtsmæssigt for alle, hvis der fra bostedets side ikke er tilstrækkelig vilje til at indgå i en dialog med de pårørende.

Som følge af Bente Holms indlæg vil jeg afslutningsvis pege på, at der faktisk er bosteder, hvor ledelse og medarbejdere er meget bevidste om, at de pårørende er vigtige samarbejdspartnere, og at de skal høres, fordi det som regel er de pårørende, der ved mest om det voksne "barn". Og jo, det ER rigtigt, sådanne bosteder findes:

På Musvågevej, som er et meget stort bosted med 50 beboere, indbød bostedslederen i november 2022 til samarbejde i form af en invitation til nogle arbejdsdage, hvor det skulle diskuteres, hvordan man kunne forestille sig, at en pårørendepolitik kunne være. Se indbydelsen på næste side. Der

Fortsættes side 19

er blevet afholdt to meget konstruktive møder i foråret 2023 med deltagelse af både pårørende, medarbejdere og ledelse (5 pårørende, 2 medarbejdere, 2 afdelingsledere og bostedslederen), og der vil på baggrund af møderne, som varede en hel og en halv arbejdsdag, blive udarbejdet et forslag til en pårørendepolitik, som sendes i høring hos de andre pårørende. En sådan tilgang til pårørendesamarbejde kunne andre lære noget af, og vi kan da håbe, at andre bosteder kan blive inspireret af en samarbejdsvillig og konstruktiv ledelse, som tilfældet er her.

Jeg håber, at mange flere pårørende vil offentliggøre deres erfaringer fra det virkelige liv på bosteder for voksne med udviklingshæmning. Der er desværre mange eksempler på, at Københavns Kommunes bosteder for voksne ikke lever op til den standard, som man burde kunne forvente. Og at det nogle steder kan være meget svært at få etableret et værdigt og ordentligt samarbejde med de pårørende.

Annette-Marie Frimann Jensen (mor til en 39-årig datter med udviklingshæmning)

Oplæg til proces for udarbejdelse af pårørendepolitik på Musvågevej

Baggrund

På Musvågevej ønsker vi at sætte nogle tydeligere rammer for vores arbejde med og omkring borgerne. Derfor ønsker vi nu at starte et arbejde med at udforme en pårørendepolitik, så vi får en fælles ramme for samarbejdet mellem pårørende og Musvågevej. Vi ønsker, at pårørendepolitikken bliver udformet i et samarbejde mellem pårørende, medarbejdere og ledelse. Pårørendepolitikken skal udspringe af det overordnede værdigrundlag for Musvågevej og følge de generelle retningslinjer og politikker for pårørendesamarbejde i SOF.

Arbejdsgruppe

Vi foreslår at arbejdsgruppen består af følgende:

- Op til 5 pårørende
- Tilbudsleder + en afdelingsleder
- 2 medarbejdere (1 fra nord og 1 fra syd)
- Evt. pårørendevejleder i SOF

Arbejdsgruppen planlægges med at mødes 2 gange, d. 12. januar fra 9-15 og d. 2. marts fra 9-15. Herefter kommer der et forslag til høring hos alle pårørende til borger på Musvågevej, inden at ledelsen på Musvågevej beslutter den endelige pårørendepolitik. Hvis der er flere pårørende, der ønsker at være med i arbejdet end der er plads til, vil pårørenderådet være med til at træffe beslutning om sammensætning. Ønsker du at være med i arbejdsgruppen kan du skrive til undertegnede på mail t36a@kk.dk senest d. 11. december.

Med venlig hilsen Anders Jacobsen Tilbudsleder Musvågevej Nord og Syd

LEVS AFTENTELEFON

Når du ringer til Levs aftentelefon, møder du dygtige og engagerede frivillige med stort kendskab til udviklingshandicap og de udfordringer, som pårørende og familier kan stå med. De er nemlig selv pårørende eller har arbejdet med mennesker med udviklingshandicap gennem mange år.

LÆS MERE PÅ WWW.LEV.DK

Levs
aftentelefon
28 51 52 52

- LIVET MED UDVIKLINGSHANDICAP

Medlemskontingent: sæt venligst X

- Enkeltmedlemskab 350 kr.
 Husstandsmedlemskab 700 kr.

Betal først, når girokortet modtages.

Undertegnede ønsker at blive medlem af **Lev København**
SKRIV VENLIGST MED BLOKBOGSTAVER:

Navn: _____

Adresse: _____

Postnummer: _____ By: _____

Telefon: _____ E-mail: _____

Samlevers navn (husstandsmedlemskab): _____

Samlevers telefon: _____ E-mail: _____

Lev er en interesseorganisation, der siden 1952 har arbejdet for at forbedre vilkårene for mennesker med udviklingshandicap.

Lev · Thistedgade 10, 1. tv. · 2630 Taastrup
Tlf. 3635 9696 · Fax 3635 9697 · E-mail: Lev@lev.dk · www.lev.dk

Meld dig ind
i Lev her:

Du kan også tilmelde dig på www.lev.dk

HUSK
PORTO

Lev
Thistedgade 10, 1. tv.
2630 Taastrup